

A hivatásos tiszthelyettes hallgatók pártpolitikai munka alakításának tapasztalatai az MN 4010 kiképző bázison

Földvári Mihály alezredes

Társadalomtudományi alosztályunk feladata, hogy a társadalomtudományi oktatás révén a hivatásos tiszthelyettes hallgatók mint leendő parancsnokok, megfelelően felkészült politikai vezetők, nevelők és a mozgalmi munka szervezőivé váljanak.

Hallgatóink a politikai, világnézeti és az etikai alapismeretekkel együtt megismerik és elsajátítják az alegység szintű politikai munka feladatait és módszereit is. Ebben fontos szerepet tölt be a pártpolitikai munka néhány kérdésének oktatása a hallgatók számára.

A pártpolitikai oktatás tervezésénél és módszerei kialakításánál több tényezőt kellett figyelembe venni. Számolni kellett a tiszthelyettes képzés követelményeivel és a csapatok igényeivel, a pártpolitikai oktatás tapasztalataival, anyagi feltételeivel és oktatásunk kísérleti jellegével. Figyelembe kellett venni a hallgatók életkori sajátosságát és főbb jellemzőit is.

A hallgatók bevonulás előtt szervezett politikai oktatásban nem részesültek. Közülük csak néhányan vettek részt az ifjúsági munka szervezésében és irányításában. Sorkatonai szolgálatot nem teljesítettek, így a hadseregben folyó politikai és mozgalmi munka számukra ismeretlen volt.

I.

A pártpolitikai munka kérdéseinek oktatását a következő elgondolások szerint törekedtünk hatékonyabbá tenni

Az előbb már jelzett tényezők figyelembevételével készítettük el a pártpolitikai munka tárgykör tervét. Az általunk elkészített pártpolitikai munka tárgykör terve a következőket tartalmazza:

1. A tárgykör nevelési-oktatási céljait és az általánosan alkalmazható módszereket;
2. Az egyes témák terveit;
3. Végül a tárgykör szemléltetésére és a kiegészítő rendezvényekre vonatkozó javaslatunkat.

A tárgykör tervében a hivatásos tiszthelyettes képzés követelményeinek megfelelő, reális, elérhető célokat jelöltünk meg.

A tématervekben konkrétan meghatároztuk az egyes témák nevelési-oktatói céljait és tartalmi kérdéseit; a témák oktatásának sajátos módszereit; az elsődleges rögzítés és a beszélgetés kérdéseit; a kiselőadások tárgyát, valamint a kötelező és ajánlott irodalmat.

A pártpolitikai munka oktatásának szemléletesebbé tétele és a nevelési célokkal kapcsolatos érzelmi és értelmi ráhatás sokoldalú biztosítása céljából a tárgykör tervében javaslatot tettünk előjáróinknak a komplex tevékenységre, – az oktatás és a politikai nevelés területeinek, valamint a mozgalmi munka összhangjának fejlesztésére.

Az előadások a tématerveknek megfelelően készültek el, és témaelőkészítő értekezleteken lettek megvitatva. Ezek az értekezletek hasznosak voltak, biztosították a konkrét tartalmi és módszertani feladatok egységes értelmezését.

Az előadást minden alkalommal rövid ismétléssel kezdjük az előző téma anyagából. Az előadás funkcióját tekintve figyelemfelhívó előadás, melyen az adott téma legfontosabb kérdéseinek a bevésésére törekszünk.

Előadás közben a hallgatókat – aktivitásuk fokozása és figyelmük fenntartása céljából – gyakran bevonjuk a beszélgetésbe. Közben azt is ellenőrizzük, hogy értik-e az elmondottakat. Szükség esetén visszacsatolunk. A következtetések levonását rendszeresen a hallgatókra bizzuk és ha kell, akkor azt korrigáljuk. Az előadást az elsődleges rögzítéssel fejezzük be néhány alapvetően fontos ismeret visszakérdése által.

A második évtől kezdve az előadáson nem készítünk táblavázlatot és nem diktálunk jegyzetet. A jegyzet készítését a hallgatók önállóságára bizzuk.

Néhány előadás megtartására a változatosság céljából lehetségesnek tartottuk az adott témák ismeretében jártas szakemberek felkérését is.

Az egyéni tanulásra biztosított idő – és különböző okok miatt az egyes témák elsajátítására fordított felkészülés ideje – kevésnek bizonyul. Ezért a tankönyvből csak néhány oldal kötelező irodalmat jelölünk meg hallgatóinknak, a legszükségesebbet és csak annyit, amennyit képesek feldolgozni. Ez a körülmény egyben szükségessé teszi a tanórák hatékonyságának növelését, mely csak ezáltal érhető el, hogy a hallgatók az oktatott anyag zömét lehetőleg az órákon sajátítsák el.

A csoportos beszélgetéseket rendszeresen konzultációval kezdjük. Ezután vitatjuk meg a csoportos beszélgetés kérdéseit. Tartózkodunk a tiszthelyettesek feladatait meghaladó, vagy az általános és elvont vitáktól. Kizárólag a tiszthelyettesek feladatkörének megfelelő kérdéseket vetünk fel a hallgatóknak, olyanokat, amelyek elősegítik az alegységszintű pártpolitikai munkával kapcsolatos feladatok és módszerek tisztázását, egységes értelmezését és elsajátítását.

A beszélgetéseken arra törekszünk, hogy a foglalkozás légköre legyen közvetlen, módszerei pedig biztosítsák a tanár és a hallgatók közös tevékenységén keresztül a legfontosabb elméleti és gyakorlati kérdések tartós bevésését. Egyes témáknál – amelyeknél lehetőség nyílik –, gyakorlati feladatokat is megoldunk a hallgatókkal.

A csoportos beszélgetéseken osztályozás nélkül értékeljük a hallgatókat. Osztályzatot csak az ismétlő-rendszerző órákon adunk részükre.

A társadalomtudományi oktatás korábbi gyakorlatában azt tapasztaltuk, hogy a hallgatók rendszeres osztályozása gyakran nevelési céljainkkal ellentétes hatású következményekkel járt. – Fékezte a hallgatók aktivitásának kibontakozását. Gátolta őket az önálló véleménynyilvánításban.

Egyes hallgatók csak a jegyekért tanultak, mások pedig félték a gyenge osztályzat következményeitől, például a hétvégi eltávozás megvonásától. A várható vagy a megszerzett gyengébb osztályzat pedig a kedvtelenség forrása lett. Az osztályzat nélküli értékelés véleményünk szerint – akkor, amikor nevelésünk célja, hogy hallgatóink ismerjék meg pártunk politikáját, azonosuljanak vele, azt fenntartás nélkül kövessék, önmagukat és egész tevékenységüket rendeljék a párt politikájának szolgálatába – céljainknak jobban megfelel, mert a hallgatók nevelésének hatékonyabb eszköze, mint a rendszeres osztályozás és annak kényszerítő hatása.

Az értékelés ilyen gyakorlata nálunk azt eredményezte, hogy feloldódtak a gátlások és felszabadultabb lett az órák légköre. Fokozódott a hallgatók érdeklődése, aktivitása, és önálló véleménynyilvánítása. Érzelmileg erősebben kötődnek a tantárgyhoz. A kibocsátó vizsgák eredményei pedig a követelményprogram eredményesebb teljesítését bizonyítják.

Meghatározott témák után – általában háromszor két óra – ismétlő-rendszerező órát tartunk az ismeretek tartósabb rögzítése, ellenőrzése és értékelése céljából.

Az első foglalkozáson a feldolgozott témákat átfogó elméleti és gyakorlati kérdések megvitatására, rendszerezésére és az egységes állásfoglalás kialakítására fordítjuk a fő figyelmet.

A második foglalkozást konzultációval kezdjük. Ezután időt biztosítunk a hallgatók részére az írásbeli dolgozatra való felkészüléshez. Egyszerű, világos, érthető kérdéseket adunk fel, olyanokat, melyek átfogják az oktatott anyag lényeges részét, állásfoglalásra készítetik a hallgatókat, és szorosan kapcsolódnak a hivatásos tiszthelyettesek gyakorlati feladataihoz. – Ezért a hallgató írásbeli dolgozatában nem egyszerűen visszaad bizonyos ismereteket, hanem a válasz kidolgozása közben önálló gondolkodásra is kényszerül. Az írásbeli dolgozat kérdéseit felírjuk a táblára. A hallgatók részére felkészülési időt biztosítunk. A felkészülés után készítik el a dolgozatokat a tanulmányi előmenetel ellenőrzése és értékelése céljából. A jegyzetet, a tankönyvet és a szemelvénygyűjteményt az írásbeli dolgozat közben már nem használhatják.

A harmadik foglalkozáson – a dolgozat alapján – személy szerint szóban értékeljük és osztályozzuk a hallgatókat. Az értékelést követően pedig a gyengébben elsajátított kérdések ismétlésével foglalkozunk.

A hallgatók ismerete és a pártpolitikai munkával kapcsolatos tapasztalatuk bővítése céljából társadalomtudományi alosztályunk a tanórán kívüli időben a kiképző alegység politikai apparátusával együttműködve külpolitikai fórumot és vetélkedőket szervezett, különböző megemlékezéseket tartott, elemzéssel egybekötött filmbemutatókat rendezett és tanulmányi kirándulásra is elvitte a hallgatókat. Ezenkívül közös feladatunknak tekintettük, hogy sokoldalúan segítsük elő a hallgatók csapatgyakorlatra való felkészítését. A kibocsátás előtt pedig beszélgetéseket szerveztünk részükre a csapatéletbe való beilleszkedés kérdéseiről.

II.

A következőkben vizsgáljuk meg elgondolásaink megoldását a pártpolitikai munka néhány kérdésének oktatása közben szerzett tapasztalatok alapján

A Szocialista Fegyveres Erők pártirányításának lenini elvei és azok megvalósulása a Magyar Néphadseregben c. téma oktatását rövid ismétléssel kezdtük a párról és a párt vezető szerepéről tanult ismeretek felfrissítése érdekében és azzal a céllal, hogy a hallgatók jól megértsék, hogy a párt vezető szerepe szükségszerű, a szocializmus építésének és védelmének feltétele. Közben a hallgatók részére levetítjük az „50 éves a párt” c. filmet. A film jól szemléltette pártunk fél évszázados küzdelmét céljainkért.

Ezután elvileg tisztáztuk, hogy néphadseregünkben is érvényesül a párt vezető szerepe – úgy mint az élet más területein – és azt, hogy miért van szükség a fegyveres erők pártirányítására és pártellenőrzésére. Az MSZMP Politikai Bizottság 1967. március 7-i határozata alapján mutattuk be a hallgatóknak néphadseregünk pártirányításának megvalósulását a gyakorlatban.

A téma oktatását igen körültekintően és következetesen kellett megoldani – a téma ismeretének fontossága mellett – azért is, mert a hallgatók közül jónéhányan egyszerűen úgy gondolták, hogy egy ilyen szervezetben, mint a Magyar Néphadsereg, elég csak parancsokat kiadni ahhoz, hogy a dolgok rendben menjenek. Ezért számukra furcsa volt, hogy egy-egy fontosabb kérdést a pártszervek megvitatnak, vagy hogy a parancsnokokat az illetékes pártszervek időnként beszámoltatják.

A hallgatóknak meg kellett magyarázni azt is, hogy jövődöntő tiszthelyettesi beosztásukban milyen pártfórumokkal kerülnek közvetlen kapcsolatba és a pártpolitikai fórumok közül milyen szervezet munkájába vonhatják be őket, azokról milyen feladatokat, megbízásokat kaphatnak.

Miközben oktattuk a hallgatókat, bizony kiderült, hogy igen hiányos ismereteik vannak a pártélet mindennapi apró, őket érdeklő kérdésekkel kapcsolatban. Például ezen az órán láttak életükben először párthatározatot eredetben. Közülük sokan nem láttak még párttagsági könyvet, ezért arra kértek bennünket, hogy mutassuk meg tagkönyvünket, amit nagy érdeklődéssel nézegettek. Nem tudták azt sem, hogy hogyan lehet valaki párttag, kihez kell fordulni tagfelvételi kérelemmel, ahhoz mi szükséges és hogyan megy végbe a felvételi eljárás.

Nagy érdeklődés mutatkozott a hallgatók részéről az iránt is, hogy miképpen valósul meg az alegységparancsnokok tevékenységén keresztül a párt vezető szerepe, amit majd nekik is biztosítani kell a hivatásos tiszthelyettesi szolgálat ellátása közben a csaparonknál.

Nevelési célként azt jelöltük meg, hogy a téma feldolgozásának hatására hallgatóinkban tovább erősödjön a párt iránti bizalom, és tudatosan készüljenek pártunk politikájának megvalósítására. Ehhez kedvező feltételeket és légkört tudtunk biztosítani az órákon. Ez abban is kifejezésre jutott, hogy a téma feldolgozásának hatására 1974-ben a hallgatók tömegesen kérték felvételüket a pártba. Igaz, hogy közülük csak néhányan lehettek párttagok, de ez a megnyilvánulásuk sokatmondó volt. Az idén tíznél több hallgatót vettünk fel a pártba.

A Magyar Népbadsereg KISZ-szervezeteinek feladatai és a KISZ-alszervezetek munkájának fő vonásai ... c. témák oktatása alkalmával ismertettük pártunk ifjúságpolitikájának lényegét, és bemutattuk a hallgatóknak azokat a tennivalókat, amelyek a legfontosabb párt- és KISZ-határozatokból, az Ifjúsági Törvényből és a honvédelmi miniszter elvtárs 2/1973. sz. parancsából adódnak.

Az előadáson nagy figyelmet fordítottak arra, hogy hallgatóink jól értsék meg a KISZ-szervezetek fontos szerepét a katonafiatlok nevelésében, és a kiképzési, szolgálati, valamint harcászati feladatok sikeres végrehajtásában. Arra törekedtünk, hogy ismerjék fel az alegységparancsnoki tevékenységben a KISZ-szervezettel való politikai együttműködés jelentőségét.

A KISZ-élet elvi kérdéseinek és gyakorlati feladatainak bemutatása közben egyik fő törekvésünk az volt, hogy az általunk tanított elméleti kérdéseket összekapcsoljuk a kiképző bázisunkon folyó KISZ-szervezeti élettel, és a megoldandó feladatokkal.

A beszélgetések egy részét a KISZ-bizottság titkára vezette le. Itt már nem az elvi kérdések, hanem a gyakorlati feladatok és azok megoldásának módszerei kerültek napirendre. Beszélgetés közben azt tapasztaltuk, hogy a hallgatók közül – a KISZ-vezetőségi tagok kivételével – sokan nem tudtak egy vezetőségi ülést, vagy taggyűlést előkészíteni és levezetni. Nem volt gyakorlatuk az akcióprogram elkészítésében. Kevesen tudták, hogy milyen feladatai vannak a KISZ-nek a párttagság utánpótlásának biztosításával és a párttag ajánlással kapcsolatban. Eddig el sem gondolkoztak azon, hogy miért szükséges azokra a párttagokra támaszkodni az ifjúsági munkában, akik sorkatonai szolgálatot teljesítenek, és milyen megbízásokat célszerű adni részükre. Ezért ezeket a kérdéseket tisztáztuk és lehetőséget biztosítottunk egyben arra is, hogy hallgatóink csoportosan gyakorolják az akcióprogram készítését. Törekvésünk nem volt eredménytelen.

A mozgalmi élettel kapcsolatos témák a KISZ-vezetőségválasztó, az akcióprogramot elfogadó, és a tagkönyvcsere lebonyolító taggyűlések előtt lettek feldolgozva. Így hallgatóink a taggyűléseken felkészültebbek voltak, a taggyűlések pedig eredményesen oldották meg feladataikat.

Mozgalmi életünk is fontos szerepet tölt be abban, hogy a hallgatóink mozgalmi jártasságra tegyenek szert. A hallgatók 40%-a kiképző bázisunkon lett KISZ-tag, jelenleg 98%-a tagja a KISZ-nek és többségük aktívan részt vesz az ifjúsági munkában.

Úgy értékelhetjük e témák feldolgozását, hogy hallgatóink eredményesen elsajátították a szükséges ismereteket és folyamatosan tapasztalható részükről az ifjúsági munkával kapcsolatos felelősség, valamint a hozzáértés kibontakozása.

Az alegységparancsnok, mint politikai vezető ... c. téma oktatásánál ismertettük az alegységparancsnokokkal, mint politikai vezetőkkel szembeni követelményeket, a politikai vezetés feladatait és alegységszintű módszereit.

Miközben tisztáztuk, hogy mit jelent az alegység politikai vezetése és melyek az alegységparancsnok, mint politikai vezető feladatai, – a hallgatók részéről felvetődött, hogy kiképző bázisunkon végzett hallgatók közül sokan csak néhány beosztottal, vagy éppen beosztottak nélkül fogják ellátni szolgálati feladataikat. Ilyen esetben a tiszthelyettes milyen politikai szerepet fog betölteni a csapatoknál?

Ezért állást kellett foglalnunk abban, hogy a kiképző bázisunkon végzett szállító szakasparancsnokokat és az ellátó szakasparancsnokokat egyértelműen alegységszintű politikai vezetőknek kell tekinteni.

Kiképző bázisunkon végzett tiszthelyettesek közül sokan olyan beosztásba kerülnek – mint üzemanyag szolgálatvezető, üzemanyag raktáros, élelmezési szolgálatvezető, egészségügyi tiszthelyettes, ruházati szolgálatvezető, ruházati raktáros ... – ahol nem rendelkeznek beosztottakkal, vagy csak néhány fővel. A felvetett kérdés alapján tisztáznunk kellett, hogy ezek a tiszthelyettesek még néhány fő beosztott esetén is felelősek a beosztottak politikai vezetéséért és neveléséért.

Néphadseregünkben a beosztottakkal nem rendelkező tiszthelyetteseket is bevonják a politikai munkába, és különböző megbízásokat kapnak az előljáró parancsnokoktól, vagy a párt- és KISZ-szervezetektől. Megbízják őket legény-ségi politikai oktatás vezetésével; a KISZ-szervezeti élet segítésével; agitációs, kulturális és sportmunkával; az MHSZ munkájának segítésével stb. Ezen kívül magatartásukkal, példájukkal és a munkához való viszonyukkal is hatással vannak környezetükre. A katonafiatalokkal való kapcsolatukban pedig elkerülhetetlenül képviselik pártunk politikáját. A beosztottakkal nem rendelkező tiszthelyetteseknek ezen kívül mindenkor felkészültnek kell lenni arra is, hogy váratlan helyzetekben alárendeltek vezessenek.

A hallgatóink megértették az alegységparancsnok politikai felelősségét. Ez kifejezésre jut szemléletük, tudatosságuk fejlődésében és a különböző feladatokhoz való viszonyukban is. Többek között ezt igazolja a csapatgyakorlaton való helytállásuk is.

A szocialista versenymozgalommal kapcsolatos téma oktatását úgy terveztük, hogy összhangban legyen a kiképző alegységnél folyó szocialista verseny szervezésével, és ezáltal is segítsük annak politikai előkészítését.

A szocialista verseny gyakorlati tapasztalatainak közreadásával törekedtünk az alegység szintű feladatok és módszerek ismertetésére. Közben figyelmet fordítottunk a verseny szervezésében, irányításában, és a versenyszellem fenntartásában gyakran tapasztalható hibák bemutatására is. A csoportos foglalkozáson a tartalmi kérdések és a gyakorlati feladatok megbeszélése közben a hallgatókkal megvitattuk a kiképző bázisunkon folyó szocialista versenyben szerzett tapasztalatainkat is.

A téma feldolgozását a gyakorlatban kiegészítette az élenjáró és a kiváló hallgatók értekezlete. A Kiképző Bázis Parancsnoksága meghívott a csapatoktól néhány kiváló hivatásos tiszthelyestest is. A hallgatókban kedvező benyomást keltett az, hogy kiképző bázisunkon végzett tiszthelyettesek elégedettek, megállják helyüket a feladatok végrehajtásában, a beosztottak nevelésében és aktív résztvevői a mozgalmi életnek.

A hivatásos tiszthelyettes hallgatók többsége részt vesz a szocialista versenyben. Részt vesznek a szocialista verseny szervezésében, a verseny helyzetének alegységszintű értékelésén, különböző értekezleteken és tapasztalatcseréken. Ezen kívül megismerik a KISZ-szervezet állásfoglalását is.

A téma feldolgozása és a szocialista verseny gyakorlati tapasztalatai hozzájárultak ahhoz, hogy a hallgatók több oldalról ismerkedjenek meg az alegységparancsnok feladataival a szocialista versenyben és a versenyt segítő mozgalmi módszerekkel.

A Magyar Néphadseregben folyó politikai nevelőmunka fő feladatai ... c. téma feldolgozásánál ismertettük a hallgatókkal a politikai nevelőmunka célját, tartalmi kérdéseit, a politikai nevelés területeit, feladatait és eszközeit. A fő figyelmet a szakasparancsnokok feladatainak az ismertetésére és a feladatmegoldás módszereire fordítottuk.

E témánál foglalkoztunk bővebben a politikai agitáció kérdéseivel és egyúttal bemutattuk a hallgatók részére a különböző agitációs anyagokat, kiadványokat és eszközöket is.

A hallgatókkal megbeszéltünk olyan alegységszintű feladatokat, mint pl.: Hogyan kell agitációs csoportokat létrehozni? Mit vegyünk figyelembe az agitátorok kiválasztásánál? Hogyan kell az agitátorokat felkészíteni, munkájukat segíteni és tapasztalataikról tájékozódni? Hogyan célszerű a tömegkommunikációs eszközöket és különböző agitációs kiadványokat felhasználni az alegységnél folyó agitációs munkában? Miért szükséges az egyes feladatok végrehajtására mozgósítani még akkor is, ha arra a parancsot már kiadták? Milyen szerepe van az egyéni- és a csoportos beszélgetéseknek a cselekvési egység kialakításában, és a cselekvőkészség fokozásában? Hogyan szerkesszünk faliújságot... és ismételten az vetődik fel, hogy hogyan (!) azért, mert a hallgatóknak sok gyakorlati tapasztalatra van szükségük ahhoz, hogy felkészültek legyenek a hivatásos tiszthelyettesi szolgálat ellátására. Ezt várják el a csapatok is.

Elmondható, hogy a hallgatók megértették az agitáció lényegét és szükségességét, megismerték alegységszintű formáit és módszereit is.

A sorállomány politikai oktatása c. téma feldolgozása alkalmával ismertettük a hallgatókkal, hogy az erkölcsi, politikai állapot, mint igen fontos harc-készültségi tényező magas szinten tartásában milyen nagy szerepe van a katonák eszmei-politikai nevelésének. Ennek a nevelőmunkának egyik leghatékonyabb formája a sorállomány eszmei-politikai oktatása. A sorkatonák eszmei-politikai oktatását jórészt a hivatásos tiszthelyettesek végzik. Ezért szükséges, hogy pontosan ismerjék a sorállomány eszmei-politikai oktatásának célját, rendszerét, és a foglalkozás vezetésével kapcsolatban az alegységparancsnokok feladatait. Arra törekedtünk, hogy a hallgatókban mint leendő alegységparancsnokokban fokozódjon a sorállomány politikai nevelésével kapcsolatos felelősség.

A sorállomány politikai oktatásáról szóló általános tájékoztatás után a legtapasztaltabb előadókkal részletesen ismertettük a politikai oktatási nap mozzanatait; az előadást, az ismeretbővítést és a csoportos beszélgetést. Minden mozzanat középpontjában a foglalkozásvezető feladatainak ismertetése és tevékenységének módszeres bemutatása volt.

Igaz, hogy az előadást század, vagy zászlóalj kötelékben tartja a témát legjobban ismerő parancsnok, vagy politikai munkás, esetenként a területről meghívott előadó. A gyakorlat mégis azt igazolja, hogy különböző okok miatt esetenként előfordul, hogy az előadást is a foglalkozásvezetőnek kell megtartani sorállománya részére.

Ezért részletesen ismertettük az előadás funkcióját, az előadással és az előadóval szemben támasztott követelményeket. Elmagyaráztuk, hogy hogyan kell az előadásra felkészülni, hogyan kell az előadás vázlatát elkészíteni, mire ügyeljünk előadás közben, és hogyan tudjuk a hallgatóság érdeklődését és aktivitását biztosítani, figyelmét fenntartani. Ismertettük a hallgatók részére az előadás alatti szemléltetés szükségességét, lehetőségeit és módszereit is.

Az ismeretbővítés mozzanatának bemutatásánál felhívtuk a hallgatók figyelmét, hogy itt veszi kezdetét a foglalkozásvezető, az alegységparancsnok személyes tevékenysége. Részletesen ismertettük az ismeretbővítő foglalkozás feladatát, és az alkalmazandó módszereket és eszközöket.

Az ismeretbővítés oktatása közben propaganda anyag és oktatás-technikai eszköz bemutatót is tartottunk a hallgatóknak. Ismertettük a kiadványok és az oktatástechnikai eszközök felhasználásának lehetőségeit és felhasználásukkal kapcsolatos tapasztalatokat.

Ez a megoldás hallgatóink érdeklődésével és aktivitásával párosult. Ezt tovább fokoztuk azáltal, hogy lehetővé tettük részükre az órán, hogy ők helyezzék üzembe az audió-vizuális eszközöket és gyakorolhassák alkalmazásukat. (Kiképző Bázisunk eredménye, hogy az 1975-ben kibocsátásra került hallgatók ismerik a rádiónak, televíziónak és a filmnek a politikai munkában történő alkalmazási módszereit. Ezen kívül a hallgatók 70⁰/₀-a ismeri a diavetítő, 68⁰/₀-a a magnó és az írásvetítő, 62⁰/₀-a a lemezjátszó és az episzkóp, 36⁰/₀-a pedig az aspektomat kezelését és felhasználásának módszereit.)

Mint lehetőséget felhasználtuk és az ismeretbővítés időszakában gyakoroltattuk a vaktérkép, valamint a TOTO-rejtvény alkalmazását. Lehetővé tettük azt is, hogy a hallgatók páronként javítsák ki egymás hibáit. Ez alkalommal a sorállomány politikai oktatásának egyes meghatározott témáihoz filmajánlást is kértünk hallgatóinktól. A feladatot kis csoportokban, a részükre biztosított filmjegyzékek segítségével eredményesen oldották meg. Kívánságukra pedig levetítettük az általuk kiválasztott és filmtárunkban megtalálható filmek egyikét.

A csoportos beszélgetés – mint az oktatási folyamat harmadik mozzanatának – oktatása közben arra törekedtünk, hogy a hallgatók jól értsék meg a csoportos beszélgetés funkcióját, és vezetésének módszereit.

Nálunk a hallgatók csapatgyakorlata mindig megelőzi a sorállomány politikai oktatása c. téma feldolgozását. Ezért a hallgatók számára kiadott feladatlapokon jelöljük, hogy a csapatoknál vegyenek részt a sorállomány részére szervezett politikai oktatási napokon. A tapasztalatok szerint erre a hallgatók 70⁰/₀-ának nyílt lehetősége és mintegy 10⁰/₀-uk részt vett a legénységi politikai oktatás vezetésében is. Ezáltal hallgatóink e témával kapcsolatban értékes gyakorlati tapasztalatokkal gazdagodtak. Erről a hallgatók beszámoltak és kicserélték tapasztalataikat.

A hat órás bemutató foglalkozás és a csapatgyakorlaton szerzett ismeretek eredményeképpen a hallgatók jól megértették és még az órán elsajátították az oktatott anyag lényegét. Nem fáradtak el, érdekelte őket és tetszett részükre a téma feldolgozásának ilyen módszere.

A kulturális szabad idő felhasználásával kapcsolatos kérdések oktatására a téma ismeretében jártas, csapatgyakorlati tapasztalattal rendelkező szakembert kértünk fel. A kulturális szabad idő megtervezésének, megszervezésének kizárólag alegység szintű lehetőségeit, feladatait és módszereit ismertettük.

A csoportos foglalkozáson időt biztosítottunk arra, hogy hallgatóink az ismeretek és tapasztalatok, valamint elképzeléseik alapján – előre elkészített nyomtatványokon – a kulturális szabad idő egy hétre szóló tervének elkészítését gyakorolják. Közben hanglemezzel zenét hallgattak.

A feladat és a körülmény hallgatóinknak tetszett. Végrehajtás közben azonban hamarosan kiderült, hogy egyénileg nem is olyan könnyű a szabad idő

célszerű felhasználását megtervezni. Percek alatt több konzultációs kérdés vetődött fel, mint máskor. Az egyéni feladat után lehetővé tettük, hogy segítsenek egymásnak, kisebb csoportokban tervezzenek együtt. Ezáltal elértük, hogy könnyebbé vált a tervezés. A hallgatók felismerték, hogy a szabad idő kollektív tervezése könnyebb, jobb és eredményesebb.

Alakulatunknál a kulturális nevelőmunka összességében megfelel a követelményeknek. A művelődésre, a kulturális nevelésre és a kulturált pihenésre biztosított szabad idő szervezettsége, a szabad idő felhasználásának módszerei, formái és azok hatékonysága tovább fejlődött. – Az MN 4010 parancsnok elvtárs értékelésére hivatkozva feltétlenül el kell érniünk, hogy kiképző bázisunknál a kulturális nevelőmunka mintaszerűen szervezett legyen, és azt, hogy az eddigiénél jobban szolgálja a hivatásos tiszthelyettesképzés céljait.

III.

Milyen tényeken keresztül mérhető le a hivatásos tiszthelyettes hallgatók kiképző bázisunkon folyó pártpolitikai oktatásának hatékonysága

Kiképző bázisunk hivatásos tiszthelyettes hallgatói eredményesen vettek részt az 1975. évi csapatgyakorlaton. Többségük nagy felelősséggel végezte a feladatlapon meghatározott munkát. Személyesen részt vettek a politikai nevelőmunkában, a mozgalmi életben, a kulturális és sportrendezvények szervezésében és végrehajtásában. Körültekintően vizsgálták az aleggységparancsnokok politikai munka irányításával kapcsolatos tevékenységét, a párt- és KISZ-szervezetek mozgalmi életét.

A csapatgyakorlattal kapcsolatos tapasztalatcserén és a hallgatók jelentéseiben is kifejezésre jutott – növekvő ismeretük alapján – az egyre hozzáértőbb kritikus szemlélet, a bátor és önálló véleményalkotással párosuló állásfoglalás, valamint értékelő készségük fejlődése. Hallgatóink a csapatgyakorlat tapasztalataiból helyes következtetéseket vontak le és érzékenyen reagáltak a pártpolitikai munkában tapasztalt hiányosságokra.

A csapatgyakorlatról el kell még mondanunk, hogy a hallgatók részvétele a politikai nevelő és a mozgalmi munkában sokoldalúbb és eredményesebb volt, mint az előző években. Ez a körülmény is jelentősen hozzájárult a tiszthelyettesi hivatás gyakorlására történő felkészítéshez, illetve felkészüléshez.

A hivatásos tiszthelyettes hallgatók az 1975. évi társadalomtudományi kibocsátó vizsgákon is eredményesen szerepeltek. Többségük jól elsajátította a pártpolitikai munka elméleti és gyakorlati kérdéseit. Vizsgafeleleteikre jellemző volt a határozottság, a tájékozottság és az egységes állásfoglalás. Azt tapasztaltuk, hogy sokat fejlődött a hallgatók gyakorlataiassága, lényeglátó és problémamegoldó készsége. Nem volt olyan hallgatónk, aki a pártpolitikai munka kérdéseire ne tudott volna eredményesen megválaszolni.

Elmondható, hogy végzett hallgatóink a megszerzett világnézeti, politikai, mozgalmi ismeretek és tapasztalatok alapján képesek első tiszthelyettesi beosztásukban a sorállomány politikai vezetésére, nevelésére és a mozgalmi munka segítésére.

A jövőben is arra törekszünk, hogy hallgatóink közül minél többen meg tudjanak felelni a velük szembeni követelményeknek a Magyar Néphadsereg hadtápszolgálatánál.